

Դուրս երթադիր լինգդիններուն ճամփռ
ծախըց ամեն մէկ թիւն համար չն
փառա է :

Երազդրու վերաբերեալ նաև կամ որ
եւ իցէ գրոթիւն . Խքրազըն պիտի
ուղղաւի . եւ ասանց ճամփռնե ծախ-
քը խրկոզն վրա է

ՔԱՂՔԵՎԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՄԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԵԴԻԿՈՒԹՅՈՒՆ 10 ԱՊՐԻԼ

Հնդկանուանի այժմեան կառավարութեան կերպը փոխելու նպատակաւ Անգղղիոյ հորընտիր պաշտօնէից առաջարկած օրինագիրը կերեւի որ շատ հակառակորդ-ներ պիտի դանէ խորհրդաբաններուն մէջ : Լոնարայի մէջ ըստ կը պարզուէր թէ այժմ-եան կառավարութեան պաշտպան նզող Թարք ըսված կուսակցութեան կեսը վերցոյիշեալ օրինագրին գեմ խօսելու գիտաւորութիւն ունին : Արդէն յայտնի է մեր արդյո ընթերցողներուն թէ ըստ Բալմէրսթըն ալ պաշտօնէ հրաժարելէն առաջ Հնդկառանի կառավարութեան վրայօք օրինագիր մը պատրաստած էր . կը սվե թէ հիմա գիտաւորութիւն ունի նոյն օրինագիրը առաջարկելու՝ քանի մը փոփոխութիւններ վրան աւելցընելով :

Ղ անտրայի գաղղիսկան նախարդ գես-
պան Բներաբնեկի կոմաք՝ իր հրաժարական
թուղթերը Ա . թագուհւացն մատուցած
ժամանակը մեծ պատիւ անսառ. անկէ :
Թագուհին՝ անկէ ունեցած գոհութիւ-
նը մասնաւոր փերազով յայտնելու համար՝
Ա ինտոքի պալատը հրաւիրեց զանիկա-
և երկու օր վար գրաւ հան՝ հետք տե-
սութիւն ընկըս համար :

Թէլիսիկ մարածախտին Լ օնտրայի
գեսպան ընարքվելու երկու տէրութեանց
դաշնակցութիւնը եւստառուել ամրացը-
նելու եւ խաղաղութիւնն հաստատ պա-
հելունցան մը կը համարմի : “Այս եր-
կու ծովային մեծ տէրութիւնները, կըսէ
Լ օնտրայէն Գրանք ֆորմի լրազրին գրիած
նամակ մը, պէտք է միացած մնան եւ պի-
տի մնան : Անշուշտ կրնան տարբեր կար-
ծիքներ ունենալ կառավարական դըրու-
թեանց գործադրութեան մասին եւ նոր
հաստառեալ դաշնագրութեանց մէկ քա-
նի կէտերուն վըայ, բայց ասիկա չոփա-
պանց վախնալու բան մը չէ . ինչու որ
ամեն ժամանակ եւ ամեն աեղ այս կերպ
գժուարութիւններ ծագած են կարեւոր
դաշնագրութիւնների եաեւ : Այսու ամե-
նայնիւ, քանի որ Անդղեոյ եւ Գրազընոյ
կառավարութիւնները մարդկային ազդին
բարիք ընելու դիտաւորութեամբ վարվին
իրարմէ զատովելիք չունին : Գարու ս ըս-
կիզբըն շանաւոր ընող յայտնի եւ անողո-
քելի պատերազմին պէս պատերազմ մը
ամենէն զարհութելիք երկնային պատառ հասն
է Խըրոպայի համար : Ասիկա երկու կողմն
ալ կը տեսնէ ու կը հասկրնայ . ուստի
եւ իւրաքանչիւր պէտք է աշխատի անանկ
պատերազմի մը առիթներէն վախչելու :

Մալթային լատ. ապլիկ Շ թուով
թացն լրագրին զրված նամակ մը հե-
տեւեալ լուրերը կուտայ Հ նդիսատանի
վրայօք :

Այս Քոլին Քամպել սպարագեա-
տին Լուքնովի զէմ ձեռք առած պատե-
րագմական միջոցները պայծառ յաջողու-
թեամբ պատկիցան :

Վարսա ամսոյն առաջի օրերը՝ սպա-
բագետը իւր ձեռքին առկլ եղած բոլոր
զօրքերը համախմբեց : Ութրամ եւ Գյու-
ռանք զօրապետները սպարապետին բանե-
կին հետ միացան իրենց ճամբռուն վրայ
գտնրված ապօտամբները զարնելով :
Վարտի 9ին ու 10ին, Լուբնովի գէմ
արձակումն սկսաւ թշնամեաց շինած գուր-
սի ամբութիւններն առնլինելով : Վար-
տի 11ին սմբակոծութիւնն սկսաւ : Ութ-
րամ զօրապետն եւ Խունկ Պահատուր
զանազան ամսուր դիրքերու տիրեցին :
Վարտի 14ին, սաստիկ պատերազմէ մը

ხასელ იყ წილი იღე თხელე, რომ ქანიშვილი
ითარდა ან ნებრები ძალები თან გადასა: ეს ართი
15 წელი იყ აუს ლოტების დროა იგნ ნერ
ფრებული წილი ჭავჭავალ ან დებადეთ ან იგ
ასაგად ჩა:

Ապատամբներուն մեծ մասը ցիրուցան
փախչել սկսան, բայց անգղթացիք ձիաւո-
րաց գունդեր հանեցին անոնց ետևէն :
Քանի մը ապատամբ ալ գեռ քաղաքին
մէկ քանի կողմերը ամրացեր կեցեր կի-
այս լուրերուն գրիված ժամանակը : Յա-
ռաջիկայ թղթաբերը անշու շա մանրա-
մասն տեղեկութիւններ պիտի բերէ այս
երեւեյի իրողութեան վրայ :

Ասկէց քանի մը շաբաթ առաջ Տէլ-
հիր թագաւորին գատաստանը լննալուն
եւ աքսորի դատապարտվելուն փրայօք ելա-
լուրը ճիշդ չէր : Տանեւվեց անգամ թա-
գաւորը դատաստանի ներկայանալէն ե-
տեւ, դատը առ այժմ կախ ձգվեր է :
Դատաւորները կուղեն եղեր զլխաւորա-
պէս ապաստմբութեան պատճառները
գտնել, եւ հասկընալ թէ Պարսից կա-
ռավագութիւնը մատ ունի՞ այս ապրս-
ամբութեան մէջ :

Առ այժմ այս գատաստանին մշջ առ
ստուգվեր է որ Հնդկաստանի անդղեական
իշխանութելի հւնները աւպստամբութեան
ելլելն առաջ ամեն կողմանէ ազգա-
քարտութիւններ ստացեր են, բայց բանի
ուեւ անեալ ՝ անհօգ իկաստ են:

‘Ամանագիս սոռուգվեցաւ թագաւորին դատաստանին մէջ թէ Տէլհիմ մէջ եղած ջարդը խիստ չափազանց հոչակվերէ։ Ապանեալ կարծը վաճախիւն գլուխինքն էր՝ դայեր վկայութիւն տուերին դատաստանին մէջ թէ իրենք Տէլհիմ բնակիչներէն դոհ եւ շնորհակալեն և այս առանձինուն

Համար : Ըստ անդամ՝ Ցէլէի ընտելից
ները՝ իրենց պաշտպանութեանը ապա ի
նող անդղիացւոց կեանքը մահուանէ ա
զատակագով՝ իրենց կեանքը վտանգի մէջ դը
բերեն . իրենց հագուստները անոնց հա
գուցերը են , ուտեևլիքնին անօնց կերուցե
նն , եւ իրենք առանց հագուստի եւ ու
աելիքի մնացեր են :

Պօմպայէն գետը . ԶՅ թուով զըս
ված նամակ մը մանրամասն կերպով կ
նկարադրէ Ֆէշի թագաւորին դառաս
տանը, որուն մէջն հետեւեալ հետաքրք
րական տեղեկութիւնները կը քաղենք :

Առաջին անդամ՝ թագաւորը դա
տաստանի ներկայացած ժամանակը՝ եր
իրեն հարցը վեցաւ անդգիտական օրինաց
համեմատ թէ; Բնո՞վնո՞ւց յանցու՞ր է Հանձն
նէ անդաբար, թագաւորը պատասխանից թ
իր գրայ դրված յանցանկքներուն եւ ոչ
մէկուն տեղեկութիւն ունի, եւ վերջա
պէս ինքը ինքը անդաբար ձանցաւ :

Փետրվար 3 ին օրը վկայները մակը ըստ վել սկսան :

Փութմուլ անուն մէկը՝ որ ժամանակաւ Ազգայիշ կառավարչները քարտուղար է եղեր, զիայից թէ թագաւորը լրականը խիեր խրիեր է Պարսկից Հայհին, եւ թէ կա պահանջ կա առենի անուն մէկն որ մէ

Հիւսիւն-Հիւսիրի անուն մէկը որ առ
սուրբ մարգարէ մը համարված էր՝ թա
գա որին վրայ մեծ աղբեցութիւն ունե
ցեր էր : Ծիշեալ սուրբ մարգարէն երա
զին մէջ տեսներ է որ արեւ մուտքի կողմէ
մեծ փոթորիկ մը ելերէ , եւ Տէլէիի թա
գաւորը նաւու մը մէջ նստած՝ ալիքնե
րուն վրայ բարձրացեր կեցեր է մինչեւ ։
փոթորիկը դադրեր է : Այս փոթորիկը յիշ
եալ մարգարէին մէկնութեանը նայելով
Պարսից տէրութիւնն է եղեր որ անգղի
աղուց իշխանութիւնն ու պատի կործանիք

կեակը սոյսափ երկնցու ցեր էր :
“ Փետք . 8 ին , հիւսիսային արեւ
մտեան գաւառաց նախորդ կառավարիւ
Առօ թէովիլուս Միթքարֆ անդղեացի
վկայութեան կանըլվեցաւ : Եսիկա յայ
արարաւոթիւն ըրաւ . թէ ապատամբու
թեան ելլելն վեց շաբաթի չափ առաջ
ժառմատ Միւսձիտի պատերուն փաց
յայտարարութիւն մը փակած տեսնըլիւ
եր Պարսից ՀաՀին անուամբը զրված
եւ քանի մը եղելութիւններ պատմեց ո
րոնցմէ կը հասկցվի թէ ապատամբութիւ
նը երկար ժամանակէ ՚ի վեր նիւթ վաճ ո
պատառապահն էր :

Այս վկայութիւններէն ետքը հար-
ցովեցաւ թագաւորին թէ բան մը ունէր
վկային հարցունելիք . պատասխանեց թէ
ոչ . միայն հարցուց թէ Պարսիկներն ու-
ղաւուսերը մէկ ազդ են :

Ետքը զերպիշեալ չիւսիւնց չիւս
քէրի մեծ մարդարէն ներս բերվեցաւ :
Այս մարդը երգում ընելի եանեւ՝ բացէ
իրաց ուրացաւ իր գերբնական զօրու-
թեանը վրայօք պատմված բաները : Ու-
րացաւ նաև վերցիշեալ երազը փոթո-
րիկը եւ ուրիշ թէ զինքը եւ թէ թա-
գաւորը յանցաւոր ձգելիք ամեն պարա-
գաները :

Թատարական ալ որ երկու օր առաջ
Հիւսիւն - Հիւսքէրիին գերբնական զօ-
րութեանը վրայ ունեցած ջերմեռանդ
հաւատքը ինքիրմէն յայտներ էր, այս
անդամ բացարձակապէս ուրացաւ մինչեւ
անդամ զանիկա տեսած ըլլալն ու ճանչ-
նալը :

Աւբիշ վկայինք ալ մտիկ եղան, ու
ըսնք յայտաբարութիւն կընեն թէ թա-
գաւորն ինքը համասն բռեր էր անգղիս-
ցիները ջարդելու :

Դաստասանը գեռ կը շարունակվէր
թղթատարին ելուծ ժամանակը . ուստի
ասկէ ետքի պարագանելլը յաջորդ թղթա-
բերով կրնայ տունը վել :

Քանիթոնեն վետոր. 27 թուով գըս-
ված նամակ մը լուր կուտոց թէ չենացի-
ները փորձ մը ըրերեն ոտք ելմելու եւ-
քաղաքը լ ետ առնելու, բայց շուտով զըս-
պը միւնքն: Քանիթոնի նախորդ կուսակալ
Եւհ Փօխամբքան՝ որ անգղեացւոց ծովա-
պետին նաև ուն մէջ բանտարկեալ էր՝ Աին-
կարուր խրկովեր է :

Յունփար 14ին գաղղիացւոց կայսեր
դէմ փորձը ված գտատձանութեան կա-
մակիցներէն Այսօն Պէռնապ անուն զադ-
զեացին Անդզիա փախած ըլլալով՝ հօն
անդզեական իշխանութեան ձեռօք բռնլ-

վեցաւ եւ հիմա կը գատփի :
Ասոր ընկերներէն մէկը՝ Ոչուտիօ ի-
տալացին՝ որ Փարիզի մէջ բանքիվ դատ-
վելէ եւ Օրսինիի հետ մահուան դա-
տապարտփէ ետեւ՝ կայսրը անոր կետն-
քը շնորհէր էր, Փարիզին ։ ոնարա խր-
կը վեցաւ որ Արմօն Պէտառքի համօր վը-
հասութիւն տայ գատաստանին մէջ :

Արտենիսացի պաշտօնական Առջեւ
լրագիրը՝ զիլսատեալ Օրսինի դաւաճա-
նին կողմանէ Ա. Սաքոլէոն կայսեր զըս-
ված երկրորդ նամակ մը կը հրատարակէ,
որն որ Գաղղիսյ լրագիրներուն մէջ հը-
րատարակված չէր։

ՀՀաւասարիկ յիշեալ նաևակին թարգ-
մանու թեւնու։

տառպարտված էր, իր աքսորանաց աեզր
Փասիա գացած ժամանակը ճամբան մեռ
ու երէ:

— Մայրաքաղաքիս Ժամանակին մէջ
Հիւանեալը կը կարդանիք:

“Քանի մը օր առաջ մայրաքաղա-
քիս բանուկ փողոցներուն մէջ խա-
փառ մը թողտառչուղելով հացագաճառի
մը որ փողոցն մէջ նստած հաց ծախէ, մէջ
ծագեցաւ, եւ խալազ ոտքի հարուած մը
տուաւ հացագաճառին փորին: Խեղձը իս-
կոյն մարեցաւ ինկաւ եւ հիւանդանոց տար-
վելով երեք օրէն մեռաւ: Խալազ ըրու-
նը վելով բանար դրվեցաւ, եւ այս մաշտ-
աթ բունս թեան համար պատասխան պի-
տի տայ գատասասանին:”

— Ենցեալ երկուշարթի իրիկուն
Երտի Գուլի եւ գուրսը արանիացիի մը
մարմինը գանձեցաւ զլուխը կարած:

— Ենցեալ հինգարթի օրը Պուղ-
զունուի կալու մը եղաւ խրուաթներու-
եւ տեսչութեան զննուարներու մէջ, եւ
երկու կողմանէ մարդիկ վիրաւորվեցան:

— Ենդղական լրագիր մը լուր կու-
տայ, թէ Ենդղայէն Ամերիկա շնովելքը
ներքնածովեան հեռագիրն պատրաստու-
թիւնները մեծ փութով յառաջ կը տար
վին, եւ արդէն անդղական Աստման տ-
նուն պատերազմական կրիսյարկը եւ Ամե-
րիկայի Միացեալ Հաշանքաց Կետէրա-
անուն փրգաթոնը այս գործին յատկա-
նալով՝ հեռագրական թելերը անոնց մէջ
կը դրվին որ հետզհետէ ծովուն տակը ի-
շեցնեն: Այս երկու մեծ նաւերէն զատ
ուրիշ երեք պատերազմական մեծնաւեր
ալ այս մեծ գործը կատարելու պիտի գոր-
ծածվին:

— Ամերիկայի Միացեալ Հաշան-
քաց վերջն առեւարական նելութեան

պատաճառու 4937 մանկութիւն պա-
տահանցան հոն, որոնք 292 միլիոն տուրա-
րի մօտ պարտը ունեցեց են, եւ տար
156 միլիոնը վճարվելով, 136 միլիոնը
բարութիւն կորսըլիրէ:

— Մինչեւ հիմա բարձակնութիւ-
նը՝ միայն մահմէտականներուն ու Ամե-
րիկայի Մորմոն ըսված ազանգաւորնե-
րուն մէջ օրինօք ընդունված էր: Այս
օրերս Ենդղայի մէջաւ տեսակ մը բողո-
քականներ՝ ոտք ելեր՝ քանի մը ինն մէ-
կէն առնելու դուարձութեան քաղաքու-
թիւնը ճաշակելու ջանք կիննեն:

Հասալակաց խոր հրգարանին վերջին
նիստերուն մէկուն մէջ, Ակուայի Տըն-
ակ քաղաքը բնականներուն կողմանէն աղեր-
սադիր մը արվեցաւ, որուն մէջ կը ինըն-
ըրվէր խոր հրցարանին որ բազմակութիւ-
նը վաւերայնելու օրէնք մը հաստատէ:

— Ենայ Ապուչիս գեղին հետեւ-
եալ ախուր լուրը կը զրին:

Արժանացարդ խեղագիր Ապուչիս պատուական
պատրայ:

1858 մարտ 14. Ապուչիս:

Այս օրերս գեղիս բնակէ Անտոնեան մե-
ծանուն եւ աղին զերգաստանի անդիւտ կորուսս
մը ընելով՝ ամենքս ալ ասքին արտօնութեան մը մէջ
ձգեց: Պարոն Աստրիքի Ա. Անտոնեան աղ-
ինի երթաստարգը՝ որն որ ասից պար ասքի աս աջ
Պօլիս գացած առ բազմանութեան աղքանի քոպ-
րով մտած էր, մէկ քանի տարուն մէջ մեծ ջան-
քով մուռ առաւուցի մեցընելով՝ երբոր չըրո հինգ ան-
տիսէն վլայական պիտի առնէր, ամբուժելի հի-
նանդութեան մը հանդիպեցաւ, եւ օգավիսու-
թենէ զատ որիշ գաղանա մը չգտնելով՝ իր դա-
ստատաց հրամանութեան պարտաւորեցաւ հայրենիքը
դառնաւ: Պատու ութ ամս էր գալք, եւ այս տարի
մարտի 12ին անցաւոր իննաց ընթացքը կատարեց:
Ենցեալ պատանին 25 տարու էր, եւ ունեցած
աղին ու գովելի ձիքը բարու ոչ միայն իր աղդա-
տանին պայլ եւ հայրենիքնուն ալ մեծ պարանը
մը պիտի ըլլար:

Խննդրելով որ մեր այս ցաւազին կոկծ անոց
յոյշութեան մէջ էր պատուական լուսագրին մէջ:

Կ. Ա. Աստիքարնեան

Տ. Արքուու բայլու առաջարկութեան արեւ-
տիքու ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

Ապուչիս ու այլ իւղանուններ:

Ըստ Արքուու բայլու առաջարկութեան արքուու:

1. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

2. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

3. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

4. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

5. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

6. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

7. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

8. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

9. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

10. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

11. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

12. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

13. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

14. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

15. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

16. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

17. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

18. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

19. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

20. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

21. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

22. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

23. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

24. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

25. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

26. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

27. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

28. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

29. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

30. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

31. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

32. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

33. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

34. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

35. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

36. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

37. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

38. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

39. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

40. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

41. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

42. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

43. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

44. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

45. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

46. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

47. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

48. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

49. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

50. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

51. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու:

52. Ապուչիս ու արքուու առաջարկութեան արքուու: